

Bijlage VMBO-GL en TL
2006

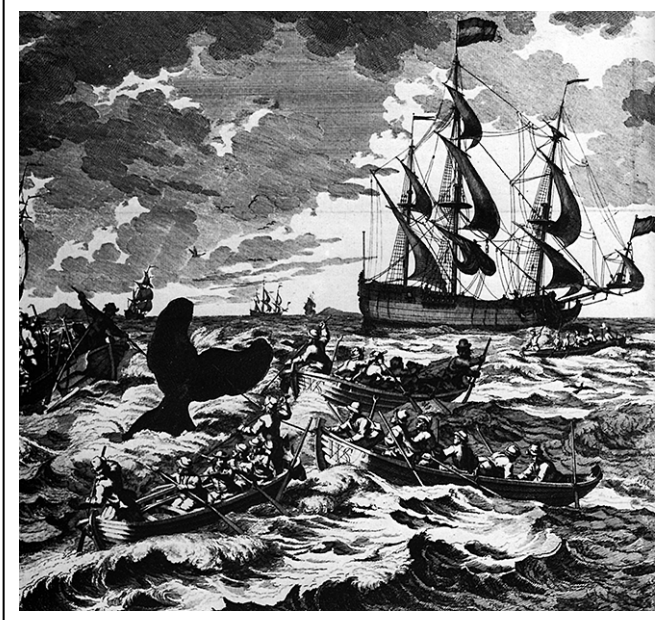
tijdvak 2
dinsdag 20 juni
9.00 - 11.00 uur

GESCHIEDENIS EN STAATSINRICHTING CSE GL EN TL

Bronnenboekje

bron 1

tekening over de walvisvaart in de Noordelijke IJszee (eind 18e eeuw)

bron 2

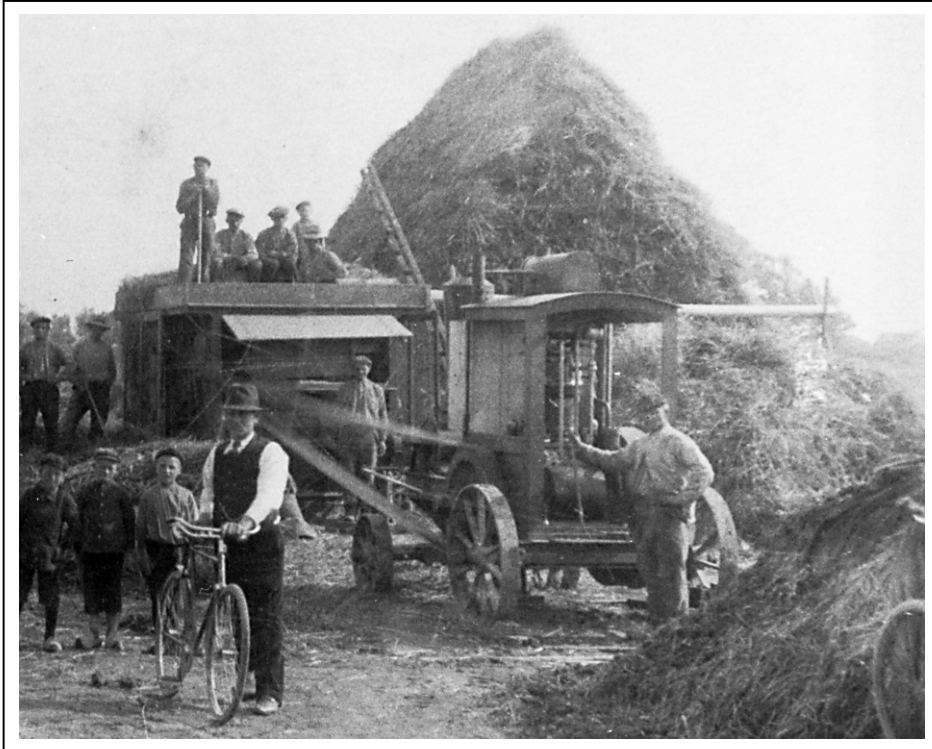
uit een boek over de geschiedenis van de walvisvaart in de 19e en 20e eeuw

In 1863 ging voor de laatste keer een Nederlands schip op walvisvangst in de Noordelijke IJszee. Hiermee was de oude Nederlandse walvisvaart tot stilstand gekomen. Er volgden nog enkele pogingen de walvisvaart nieuw leven in te blazen door de aandacht te richten op andere delen van de wereld, maar deze pogingen liepen op niets uit.

In 1946 was de tijd gunstig voor een nieuwe poging. Er werden nieuwe walvisjagers met harpoenkanonnen gekocht. Tankers regelden de aanvoer van stookolie naar de zuidelijke ijszeeën en namen de geproduceerde walvistraan (een soort olie) mee terug naar Nederland. Een jaar later werden er meer jagers ingezet en de productie bleef toenemen. In 1955 werd een nieuw fabrieksschip in gebruik genomen. Dat schip kon 70 walvissen per dag tot traan en andere producten verwerken. Door dalende prijzen en een sterk teruglopende vangst werd in 1964 gestopt met de walvisvangst.

bron 3

het dorsen van graan met behulp van een dorsmachine die door stoomkracht wordt aangedreven
(dorsen = de graankorrels uit het koren slaan)

De bronnen 4, 5 en 6 zijn teksten die te maken hebben met vakbonden.

bron 4

Een oude man herinnert zich een toespraak van één van de strijdende voormannen van de vakbond die in het boerendorp kwam spreken: "De bevrijding begint! De revolutie zal aan jullie lijden een einde maken!"

bron 5

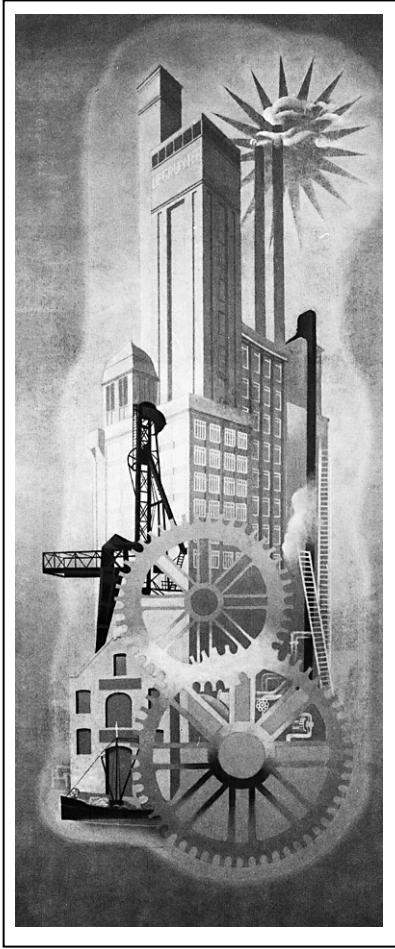
Paus Leo XIII keerde zich tegen het idee van de klassenstrijd. Wel vond hij dat de arbeiders meer rechten en een beter leven verdienden. Daarom moesten ze zich in eigen vakbonden kunnen organiseren.

bron 6

Er bestaat een Nederlands werkliedenverbond dat ervan overtuigd is dat Gods Woord in de bijbel de vertrouwde basis van onze christelijke samenleving is. Ons doel is de belangen van de samenleving en vooral van de werklieden te bevorderen met alle wettige middelen, zoals lezingen en vergaderingen over godsdienstige, economische en maatschappelijke onderwerpen.

bron 7

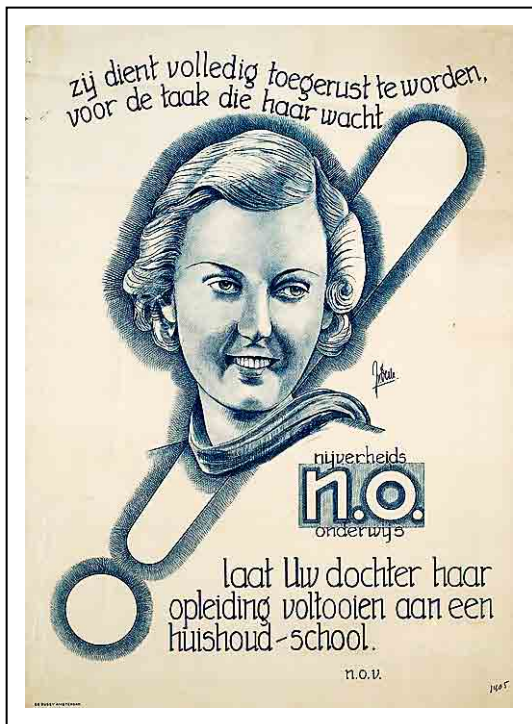
een gedeelte van een muurschildering in een groot bedrijf (1920)

bron 8
affiche over onderwijs (rond 1935)

bron 9
affiche over onderwijs (rond 1935)

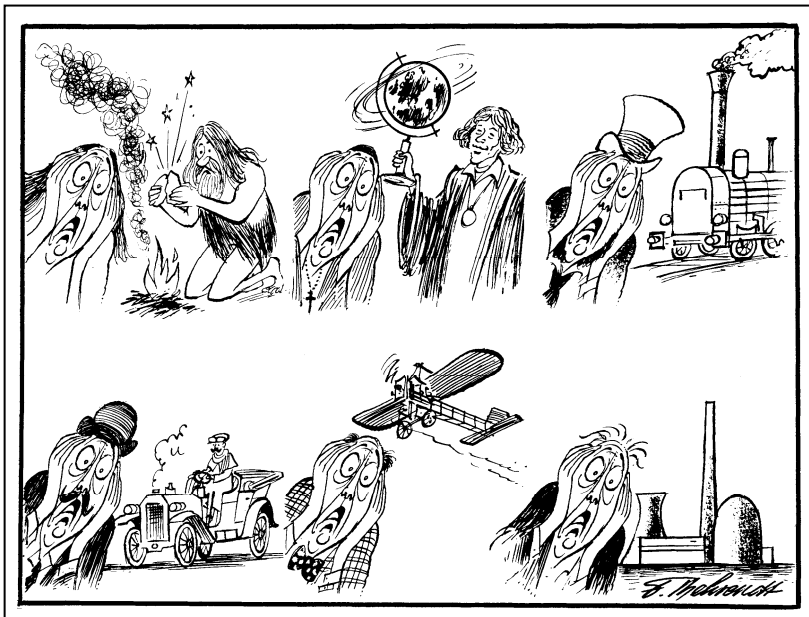
bron 10

fragment van een lied van een protestzanger (1966)

Ben ik te min, ben ik te min
Omdat je ouders meer poen (= geld) hebben dan de mijne?
Ben ik te min, ben ik te min
Omdat je pa in een grotere kar rijdt dan de mijne?
En toch wil je blijven
Maar je pa, die wil het niet
Ik denk dat je beter kunt gaan
En je moeder, die doe je ook veel verdriet
Als je thuiskomt zal ze zeggen:
'Wat doe je me aan?'
Jouw moeder, die ik moest aanhoren
Met haar achterlijk gezwam
Over de studie van je broer
En dat je pa zo'n succesvol zakenman was,
Met andere woorden: Wat ben jij een boer.

bron 11

spotprent van F. Behrendt (1982)

bron 12

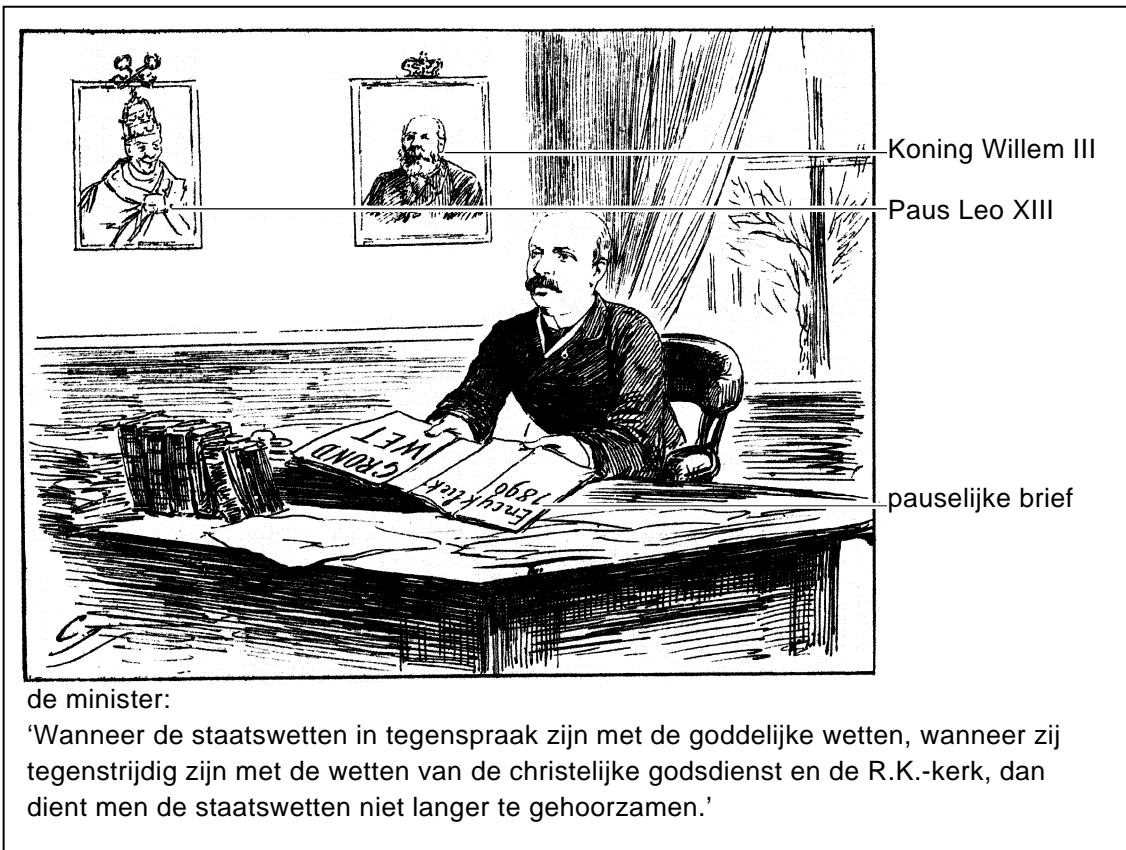
naar aanleiding van de publicatie van een rapport (2005)

De opwarming van de aarde bereikt binnen tien jaar het kritische punt. Het broeikas effect wordt dan onomkeerbaar en zal zorgen voor drastische veranderingen in het milieu. Dat blijkt uit een rapport waaruit de Britse krant "The Independent" citeert.

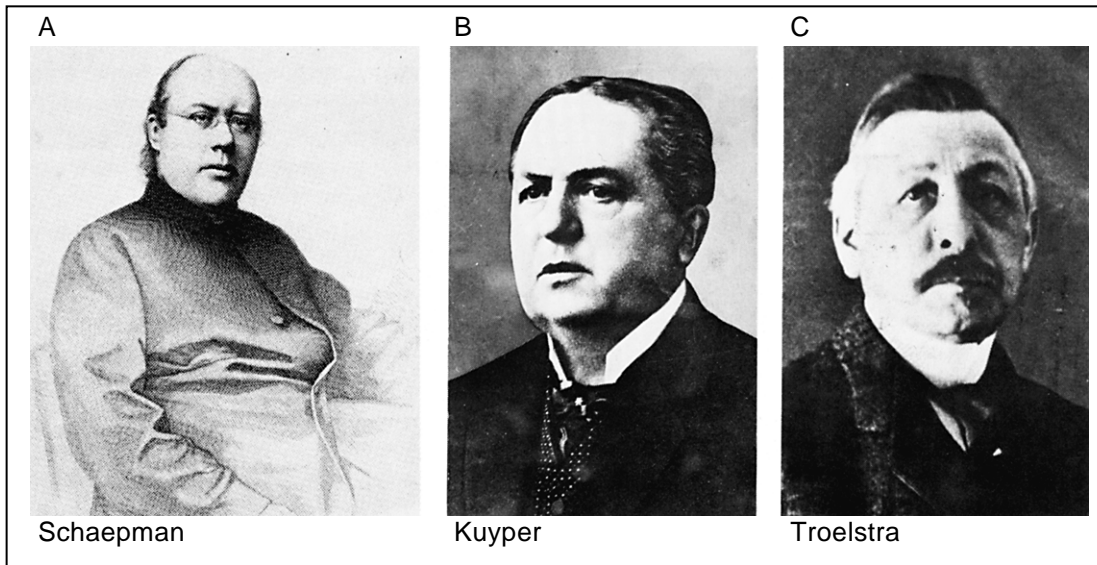
bron 13
een verklaring van Thorbecke (rond 1848)

De macht van de koning mag niet onbeperkt zijn. De macht van de koning moet in overeenstemming zijn met de democratische instellingen in ons land.

bron 14
de minister van Justitie tussen twee 'Heren' (1890)

bron 15
drie politieke leiders (rond 1900)

bron 16
een uitspraak van minister Cort van der Linden over de Grondwet van 1917

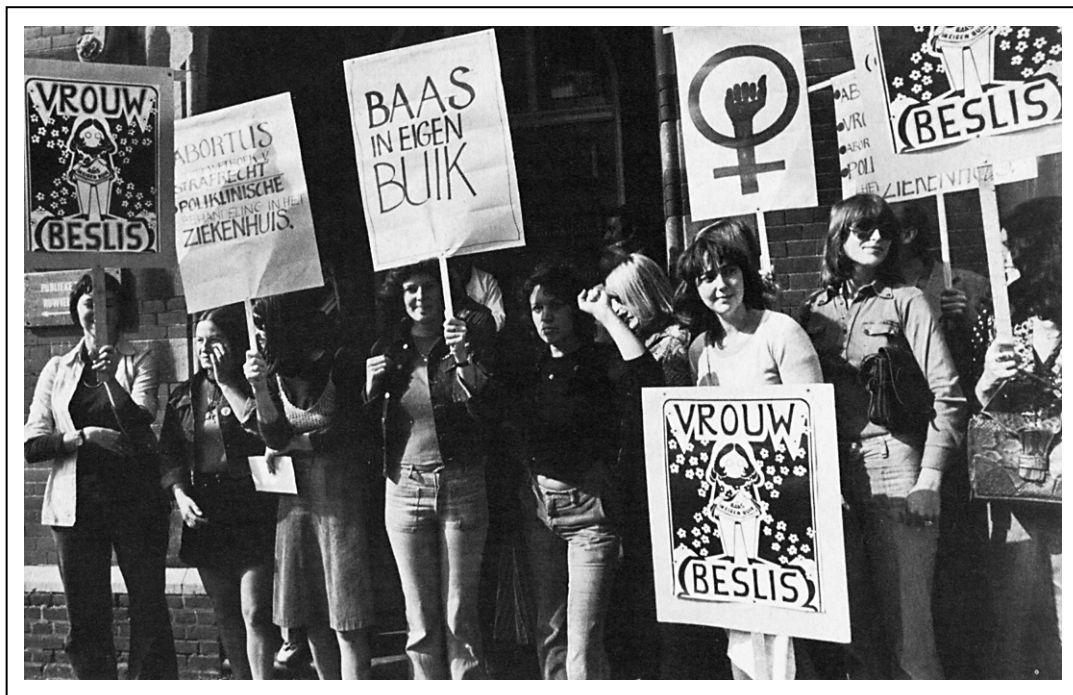
Het is een gezonde ontwikkeling in de politiek. Voor elke partij worden alle stemmen uit het hele land bij elkaar opgeteld. Wie in het land dan één procent van de kiezers achter zich heeft, is verzekerd van één zetel.

bron 17
verkiezingsaffiche van een partij (1929)

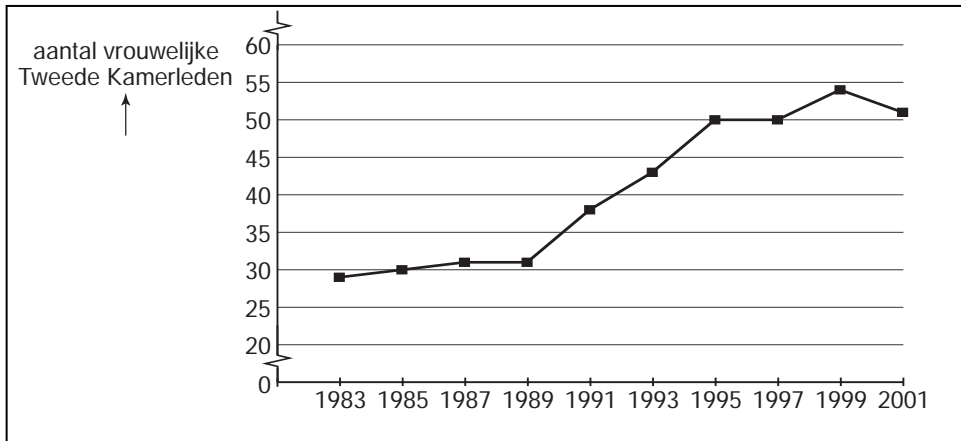

bron 18
een foto uit 1970

bron 19

het aantal vrouwen in de Tweede Kamer tussen 1983 en 2001

bron 20

Een speciale Tweede-Kamercommissie zit klaar voor een verhoor over de bouwfraude (2002).

bron 21

uit een krant (1986)

Vloekverbod Veluwse gemeenten mag niet

DEN HAAG 24 JUNI - Gemeenten mogen volgens de minister van Binnenlandse Zaken geen vloekverbod instellen.

Een dergelijk verbod is in strijd met de grondwet. De gemeenten Ermelo,

Elburg, Harderwijk, Oldebroek, Nunspeet en Putten wilden in hun plaatselijke verordening vloeken en ruw taalgebruik in het openbaar verbieden. De regering heeft nu bepaald dat dit verbod niet is toegestaan.

bron 22
uit een krant (2002)

Verplicht afkicken

MEI, 2002 Verslaafden raken nogal eens op het criminele pad om hun verslaving te bekostigen. Junks die vaak in herhaling vallen kunnen binnenkort een gevangenisstraf van twee jaar krijgen.

Tijdens deze periode moeten zij verplicht afkicken. Na jarenlang aarzelen heeft de meerderheid in de Tweede Kamer vorige maand ingestemd met een voorstel dat dit moet regelen. Eindelijk gerechtigheid?

bron 23
spotprent over Europa (1986)

bron 24
stemverhouding in de Europese Raad van Ministers in 2005

ministers afkomstig uit	aantal stemmen per land
Duitsland, Frankrijk, Italië en Groot-Brittannië	29
Spanje en Polen	27
Nederland	13
België, Tsjechië, Griekenland, Hongarije en Portugal	12
Oostenrijk en Zweden	10
Denemarken, Ierland, Litouwen, Slowakije en Finland	7
Estland, Cyprus, Letland, Luxemburg en Slovenië	4
Malta	3
Totaal	321